

Cavalier King Charles Spaniel

Kind aan huis bij adel en vorsten

Baron John Crewe op driejarige leeftijd. Schilderij van Sir Joshua Reynolds uit ca. 1775. (Collectie: Tate Gallery.)

In oude geschriften, documenten en boeken of op prenten en schilderijen is de geschiedenis van honden vastgelegd. En dan vooral het werk dat ze doen. Meegaan op jacht, het drijven en hoeden van een kudde, het bewaken van huis en hof en het gezelschap houden van de mens. Elke maand gunt *Onze Hond* de lezer een inkijkje in de rijke historie van een rashond. Deze maand: de Cavalier King Charles Spaniel.

Collectie: Woburn Abbey.

Huwelijksportret van koning Philips II van Spanje en koningin Mary van Engeland, uit 1554 van Antonio Moro.

Om het historisch portret van de Cavalier King Charles Spaniel te kunnen schetsen, moet eerst een aantal vragen worden beantwoord. Wat is een Toy Spaniel? Wat is een Blenheim Spaniel, een Marlborough Spaniel en wat is het verschil tussen een King Charles Spaniel en een Cavalier King Charles Spaniel?

Toy Spaniel

Een van de oudste afbeeldingen van de voorvader van de Cavalier King Charles Spaniel is een schilderij uit 1554 van Antonio Moro. Het toont koning Filips II van Spanje en zijn tweede echtgenote Mary I, koningin van Engeland. Twee kleine, rood-witte Toy Spanieltjes liggen aan hun voeten. Na Antonio Moro hebben meesters als Titiaan, Van Dyck, Gainsborough, Stubbs, Hogarth, Ansdell, Reynolds en Landseer de Cavalier en diens voorouders letterlijk haarscherp op doek gezet. Het is aan hen te danken dat we nu honderden schilderstukken kunnen bekijken. Daarnaast is er een eindeloze reeks gebruiksvorwerpen waarop de Cavalier en zijn voorgangers zijn afgebeeld. Toy Spaniels zijn hondjes met een platte schedel en hoog aangezette oortjes, in de 16e, 17e en 18e eeuw waren ze heel populair, zowel in Engeland als op het Europese vasteland. Het zijn vooral gezelschapshondjes bij de betere standen en in de Europese koninklijke families. Hofartsen dichten die kleine schoothondjes geneeskundige krachten toe. Ze zouden goede vlooienvangers zijn en zo'n klein, warm hondenlijfje op je buik zou helpen tegen maagklachten. Daarom wordt de Toy Spaniel ook *comforter* genoemd.

Een groep Cavalier King Charles Spaniels van de Hillbarn kennel.

CAVALIER KING CHARLES SPANIEL

Gebruik: gezelschapshondje
 Rasgroep: 9 (gezelschapshonden)
 Rasstandaard: kijk op www.fci.be
 Rasvereniging Nederland: www.cavalierclub.nl en www.eerstegezelschapshondenclub.nl
 Rasvereniging Engeland: www.thecavalierclub.co.uk

De vier kleurvariëteiten: black-and-tan, ruby (rood), rood-wit (Blenheim) en tri-colour (wit-zwart-tan).

King Charles Spaniel, Blenheim Spaniel, Marlborough Spaniel

In het gezin van koning Charles I waren deze hondjes favoriet. Het verhaal gaat dat deze koning bij zijn executie in 1649, op weg naar de galg, werd vergezeld door zijn Spaniel Rough. Vooral koning Charles II (1630-1685) was vanaf zijn jeugd bijna altijd in gezelschap van een groepje van zijn lievelingshondjes. De associatie van de Toy Spaniel met het vorstenhuis is zo sterk dat tijdens het leven van Charles I de naam King Charles Spaniel zijn intrede deed.

Rood-witte exemplaren, die onder andere werden gefokt op Blenheim Palace, werden populair onder de naam Blenheim Spaniel. Ook de Blenheim – iets groter dan de huidige Cavalier King Charles Spaniel – heeft nauwe banden met de Engelse adel. De eerste hertog van Marlborough, John Churchill (1650-1722), fokte dit type spaniel op Blenheim Palace in Woodstock. Op familieportretten van de vierde en de negende hertog is dat rood-witte hondje bijna altijd te zien. Kenners melden dat andere spaniels van deze familie Marlborough Spaniels worden genoemd, een soort Cavaliers *avant la lettre*. We blijven even bij de adel: de Duke of Norfolk ontwikkelde de black-and-tan variëteit. Koning James II, zijn nichtje koningin Anne, koning George III, diens echtgenote koningin Charlotte en hun kinderen zijn allemaal geportretteerd met King Charles Spaniels. Koningin Victoria was in haar paleizen vaak in gezelschap van haar King Charles Dash (1830-1840).

Koninklijk ingrijpen

In 1886 wordt de Toy Spaniel Club opgericht; in 1902 wordt die naam gewijzigd in King Charles Spaniel Club. Hoewel The Kennel Club tegen deze naamswijziging is, gaat de wijziging toch door, dankzij koninklijk ingrijpen. Het is koning Edward VII (1841-1920) die de relatie van de Toy Spaniel met zijn koninklijke voorouders niet wil verbreken.

Als het nieuwe koningspaar, de Nederlandse stadhouder-koning William III en Mary II, in 1688 naar Engeland komt met hun vele Mopshonden streven die de spanieltjes in populariteit voorbij. Het resultaat is dat de King Charles Spaniel in de late Victoriaanse en Edwardiaanse tijd bijna uitsterft.

Er is een periode waarin de diverse kleurvariëteiten verschillende namen hebben: de black-and-tans noemt men King Charles Spaniels, de ruby's (robinrood), rode en tri-colours (driekleuren) Prince Charles Spaniels en de rood-witte Blenheim Spaniels. Tot aan het einde van de 19e eeuw heeft de Toy Spaniel, alias King Charles Spaniel, een platte schedel en een vrij lange voorsnuit. De opkomst van de Mopshond en de Pekinees leidt ertoe dat er kruisingen plaatsvinden tussen deze kortsnuiten en de King Charles Spaniel, waardoor koepelvormige schedels, kortere neuzen en grotere, ronde ogen hun intrede doen.

NAMEN DIE WE NIET MOGEN VERGETEN

De ruimte om alle belangrijke fokkers en honden te noemen heb ik niet maar een paar willen we je niet onthouden.

- * In 1973 wint Alansmere Aquarius (Blenheim; Hall en Evans) het hoogst haalbare voor een rashond: Best in show op Crufts.
- * In 1926 koopt Mrs. Jennings de teef Blenheim Palace Poppet, gefokt door de Duchess of Marlborough. Daywell Amber wordt de moeder van twee kampioenen: Ch. Heatherside Andrew en Ch. Heatherside Anthem.
- * De naam Ch. Mars of Ttiweh staat op veel stambomen van de huidige Cavaliers.
- * Ch. Homaranne Caption was *topwinning sire*, hij werd vader van 13 kampioenen.
- * De driekleur Ch. Aloysius of Sunninghill (Miss P. Turle) is de vader van acht kampioenen.
- * Ch. Kindrum Sylvia, tot slot, heeft drie groepsoverwinningen op haar naam.

De Cavalier in Nederland

De eerste Cavaliers komen in 1954 naar ons land.

- * Mevrouw C. van den Boom (kennel Fanfare) importeert twee Blenheims, de reu Ch. Harmony of Ttiweh en de teef Ttiweh Sorrel of Dendy Ned. Int. Dts. Kampioen.
- * Op de tentoonstelling in Ahoy showt kennel Fanfare Ch. Harmony of Ttiweh, met als resultaat een Nederlands kampioenschap en een tweede plaats bij de groepskeuring. Vanuit de Fanfare kennel is de Cavalier over andere Europese landen verspreid.
- * Mevrouw Th. Gerth-van Heukelom (Cabellero) fokt in 1956 de eerste tricolour: Cabellero Peter.
- * Andere fokkers in de jaren vijftig en zestig zijn mejuffrouw M.H. Iwes (van Markley) en mevrouw E.C. van de Gumster (van het Lamslag).

AT
STUD

FBR
3 gns.
prepaid
return
carriage
extra

“Ann's Son”
The Noted King Charles Spaniel.
NEVER BEATEN.

Winner of the £50 Trophy and £15 Special at Cruft 1936, also winner of the £25 Special offered for Old Type King Charles Spaniels at Cruft's 1928, 1929 and 1930.

A very beautiful little dog.
Sires small stock of unmistakable type and quality

Miss Mostyn Walker,
Clova Kennels :: Costessey,
Norwich.
TEL: COSTESSEY 76

Ann's Son – nooit verslagen! – wordt als dekru aangeboden. Let vooral op de vermelding van de £ 25 voor de beste van de 'Old Type King Charles Spaniel'.

Ridder

Halverwege de jaren twintig van de vorige eeuw komt de Amerikaan Roswell Eldridge naar Engeland, op zoek naar King Charles Spaniels van het oude Toy Spaniel type. Fokkers vertellen Eldridge dat in nesten van de King Charles af en toe nog pups worden geboren met lange(re) neuzen en platte(re) schedels, een herinnering aan de Toy Spaniels. Eldridge is teleurgesteld als hij er niet meteen in slaagt een koppeltje van het oude type te kopen en onderneemt direct actie. Dat doet hij door op Crufts, tussen 1926 en 1930, speciale geldprijzen (£ 25, toen een klein kapitaal) uit te loven voor de beste reu en beste teef van het oude type. In de Crufts catalogus staat: “Blenheim Spaniels van het oude type, zoals te zien op afbeeldingen van Charles II. Lang gezicht, geen stop, platte schedel.” Nu er prijzengeld valt te winnen, wordt de animo bij fokkers iets groter om terug te gaan naar het oude type. Om dat oude type te benadrukken, kiest men ervoor om het woord Cavalier toe te voegen aan de rasnaam. Daarmee gaat er een nieuwe variëteit ontstaan. Een van de vertalingen van Cavalier is ‘ridder’ en dat past wel bij zo'n hondje met adellijke connecties. Men gaat voortvarend te werk, want in 1928 wordt de Cavalier King Charles Club opgericht. The Kennel Club is niet zo voortvarend; pas in 1945 erkent men de Cavalier als een apart ras. Daarna worden ze in aparte ringen gekeurd.

Basis

Ann's Son van Miss Mostyn Walker staat model voor de rasstandaard van de Cavalier King Charles Spaniel; hij wint maar liefst driemaal de £ 25 die

Koning Charles II (1630-1685) geportretteerd door een onbekende schilder, met een Toy Spaniel op schoot.

Roswell Eldridge heeft uitgelooft. Ann's Son (Blenheim) zou zijn geboren uit een kortsnuitige dwergspaniel en een Papillon. In feite zijn er zes King Charles Spaniels die de basis hebben gelegd voor de Cavalier van vandaag de dag. Behalve Ann's Son zijn dat Wizbang Timothy (driekleur), Carlo of Ttiweh (Blenheim), Duce of Braemore, Kobba of Kuranda (black-and-tan) en Aristide of Ttiweh (driekleur).

De eerste kampioenschapstentoonstelling voor Cavaliers wordt gehouden in 1946 in Stratford-upon-Avon met 38 inschrijvingen. Best in show wordt Belinda of Saxham, een Blenheim van Mrs. Kathie Eldred. De eerste kampioenstitel (1948) is voor de reu Daywell Roger (Blenheim), een kleinzoon van Ann's Son; hij is ook de beste reu op de show in Stratford en vader van elf showkampioenen. Bij de teven is de eerste kampioenstitel voor de black-and-tan Amanda Loo of Ttiweh (black-and-tan).

Spot en hoon

De 'transitie' van King Charles naar Cavalier King Charles is er een van lange adem. Op oude afbeeldingen is vaak niet direct te zien met welke van de twee we te maken hebben. Voor het gemak trekken we de scheidslijn maar bij 1926, het jaar waarin Roswell Eldridge zijn eerste prijzengeld uitloofde. Het aantal registraties tussen 1954 en 1964 stijgt van 794 naar 2352. In de jaren zestig vinden we de Cavalier al bij de top twintig van populaire rassen. De King Charles komt dan niet verder dan 170 registraties per jaar. In de jaren negentig worden er elk jaar circa 10.000 Cavaliers in het Engelse stamboek ingeschreven.

Legendarische stap voorwaarts

In eerste instantie worden de belangen van de Cavalier behartigd door de Pekinees en Dwergspaniel Club, in 1981 volgt de oprichting van de Cavalier Club Nederland. Onder de bezielende leiding van Hans Hilverda en Hans Boelaars wordt in 2012 de Eerste Gezelschapshonden Vereniging Nederland opgericht, die ook de belangen van de Cavalier gaat behartigen. In 1990 staat de Cavalier in de top 20 van de meest gefokte hondenrassen in ons land en in 2011 op de negende plaats. Een treurige score is dat de Cavalier in de 'Rashondenwijzer' van de Stichting Dier & Recht op de tweede, en derde plaats staat bij de tien ziekste hondenrassen (www.dierenrecht.nl/rashonden/cavalier-king-charles-spaniel). Waarbij we graag vermelden dat fokkers die zijn aangesloten bij de Cavalier Club Nederland fokken volgens het Fokreglement. Zie: www.houdenvanhonden.nl/fokken-met-je-hond/fokken-met-een-cavalier-king-charles-spaniel.

In 2012 is er een convenant gesloten tussen de Cavalier Club Nederland en de Raad van Beheer waarin onder andere is vastgelegd dat alle pups die niet aan de eisen in het convenant voldoen, geen stamboom krijgen, ongeacht of de fokker lid is van de rasvereniging. De Raad van Beheer noemt het 'een legendarische stap voorwaarts'. ■

BEELDMATERIAAL BIJ DIT ARTIKEL

Alle pogingen zijn in het werk gesteld om namen van fotografen/illustratoren van het beeldmateriaal te achterhalen. Dit is niet altijd gelukt. Wie recht op afbeeldingen meent te hebben, kan contact opnemen met de auteur: horter@tiscali.nl.